

DZIAŁALNOŚĆ KONTROLNA WIOŚ W KATOWICACH

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach zajmuje się monitorowaniem stanu środowiska oraz działalnością kontrolną związaną z egzekwowaniem przestrzegania przepisów prawa w aspekcie zadań określonych ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska. Celem przeprowadzanych kontroli jest ograniczenie negatywnych wpływów działalności podmiotów gospodarczych na środowisko oraz zbieranie informacji wykorzystywanych w kształtowaniu dalszej polityki ekologicznej państwa. Działalność kontrolna jest realizowana przez Wydział Inspekcji w WIOŚ w Katowicach oraz Działy Inspekcji w Delegaturach w Bielsku-Białej i Częstochowie. W 2009 roku skontrolowano 1775 użytkowników środowiska (w rejestrze prowadzonym przez WIOŚ znajduje się 9350 podmiotów) (wykres 1).

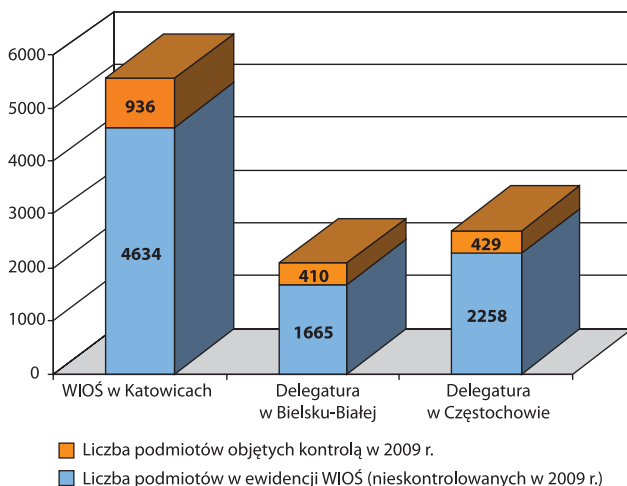
Przedmiotem kontroli Inspekcji Ochrony Środowiska są wszelkie instalacje i obiekty, z których emitowane

są zanieczyszczenia do powietrza, do wód lub do ziemi oraz w których działania w zakresie gospodarki odpadami, podlegają wymogom dotyczącym uzyskania pozwolenia lub zezwolenia lub których eksploatacja wykracza poza ramy powszechnego korzystania ze środowiska.

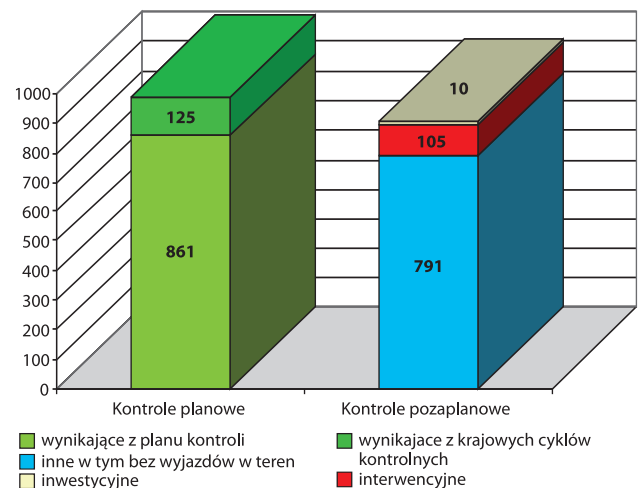
Większość kontroli ma charakter planowy i wynika z ogólnej polityki państwa związanej z realizacją założonych celów ekologicznych. W 2009 roku w województwie śląskim wyznaczono 21 celów, według których sprawdzano przestrzeganie wymagań środowiska. W planowanych kontrolach uwzględniano również podmioty wskazane przez organy administracji samorządowej.

W tabeli 1 przedstawiono wybrane zagadnienia kontrolne realizowane w 2009 roku w ramach planu rocznego.

Liczba kontroli nie ujętych w planie jest obecnie porównywalna z ilością kontroli planowych. Składają

Wykres 1. Liczba skontrolowanych zakładów w 2009 roku

Wykres 2. Podział ilościowy kontroli planowych i pozaplanowych przeprowadzonych w 2009 roku

Tabela 1. Wybrane zadania kontrolne zrealizowane w 2009 roku w ramach planu rocznego (bez kontroli pozaplanowych)

Cel kontrolny	Liczba kontroli	Liczba zakładów		
		skontrolowanych	w których stwierdzono naruszenie	procent skontrolowanych zakładów, w których stwierdzono naruszenie
1. Ocena prawidłowości naliczania oraz wnoszenia opłat za korzystanie ze środowiska	591	585	273	46,7
2. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie ochrony powietrza	478	476	178	37,4
3. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie ochrony wód przed zanieczyszczeniem	516	510	250	49,0
4. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie ochrony przed hałasem	166	166	42	25,3
5. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie gospodarki odpadami w zakładach przemysłowych (bez WEEE, stacji demontażu i składowisk odpadów komunalnych)	578	573	391	68,2
6. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie poboru wód podziemnych	19	19	4	21,1
7. Wypełnianie wymagań ochrony środowiska w zakresie ochrony przez promieniowaniem elektromagnetycznym	10	10	1	10,0

się na nią kontrole interwencyjne, na wniosek przedsiębiorstw oraz kontrole nie wymagające wyjazdów w teren, przeprowadzane w oparciu o przedłożoną dokumentację np. samokontrolnych wyników badań wpływu na środowisko, pomiarów emisji, dokumentacji przekazanych przez podmiot wnoszący o wydanie zaświadczenia lub opinii, weryfikacji raportów PRTR (do Krajowego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń) (wykres 2).

W roku 2009 nastąpiła poprawa realizacji wymogów ochrony środowiska w branży komunalnych oczyszczalni ścieków. W porównaniu z rokiem 2008 wzrosła nieznacznie ilość oddawanych do użytku inwestycji związanych z modernizacją istniejących komunalnych oczyszczalni ścieków, powodując jednocześnie poprawę stanu jakości wód powierzchniowych w obrębie aglomeracji miejskich.

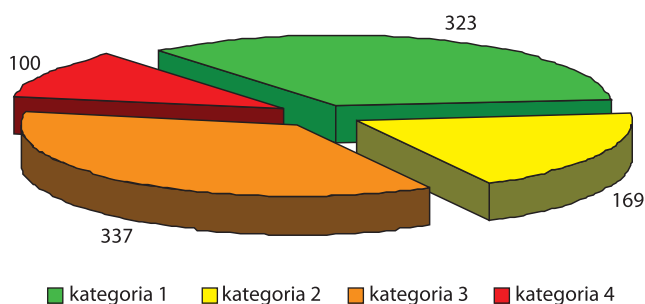
Planowane inwestycje związane z modernizacją istniejącej gospodarki ściekami komunalnymi na terenach gmin, już na etapie projektów przewidywały rozwiązania problemów gospodarki ściekami komunalnymi nie tylko w zasięgu lokalnym (ograniczającym się do jednej miejscowości lub gminy) lecz w zakresie rozszerzającym się do granic powoływanych do istnienia aglomeracji lub obszarów zlewni rzek.

Jednocześnie w sektorze gospodarki ściekami przemysłowymi nastąpiło niewielkie pogorszenie stanu realizacji wymogów ochrony środowiska w zakresie jakości ścieków odprowadzanych do wód lub do ziemi. W znaczącej mierze przyczyną takiego stanu rzeczy jest prowadzenie w sposób niewłaściwy eksploatacji urządzeń infrastruktury przemysłowych

oczyszczalni ścieków. Brak odpowiednio wykwalifikowanej kadry zatrudnionej do obsługi wspomnianych urządzeń oraz brak wiedzy w zakresie wymagań, jakie powinny spełniać ścieki wprowadzane do środowiska, warunkuje nieprawidłową pracę urządzeń zabezpieczających środowisko przed zanieczyszczeniem ściekami przemysłowymi.

Ogółem na 1892 przeprowadzone kontrole, stwierdzono nieprawidłowości w ponad 900 przypadkach. Wskaźnik naruszeń nie uległ jednak istotnym zmianom w stosunku do roku 2008. Obecnie dla lepszego zobrazowania nieprzestrzegania wymagań ochrony środowiska wprowadzono podział według kategorii naruszeń, tj.:

- kategoria 1 – brak realizacji lub naruszenie obowiązków, niezwiązanych z bezpośrednim oddziaływaniem na środowisko, wynikających z mocy prawa i decyzji administracyjnych (np. brak ewidencji, brak przekazywania wyników pomiarów, brak wykonywania pomiarów),
- kategoria 2 – naruszenie warunków pozwoleń, zezwoleń lub zgłoszeń określających warunki korzystania ze środowiska,
- kategoria 3 – brak uregulowań formalno-prawnych korzystania ze środowiska, nieprzestrzeganie przepisów dotyczących zapobiegania, usuwania lub ograniczania skutków poważnych awarii przemysłowych,
- kategoria 4 – zanieczyszczenie środowiska spowodowane zaniedbaniami w eksploatacji instalacji chroniących środowisko lub innymi działaniami użytkownika instalacji.

Wykres 3. Podział kontroli na kategorie naruszeń wymagań ochrony środowiska

Najliczniejszą grupę naruszeń w 2009 roku stanowią nieprawidłowości związane z brakiem uregulowań formalno-prawnych z zakresu ochrony środowiska (kategoria 3) oraz dotyczące nie wypełniania obowiązków związanych z prowadzeniem stosownych ewidencji, wykonania badań, wykonania i przekazywania wykazów dotyczących opłat za korzystanie ze środowiska (kategoria 1) (wykres 3).

Porównując ustalenia kontroli przeprowadzonych w latach poprzednich i 2009 roku, można stwierdzić, że przyczyny nieprzebrzegania wymagań ochrony środowiska nie uległy znacznym zmianom. Nadal podstawową przyczyną jest nieznanostwo przepisów ochrony środowiska, zwłaszcza przez osoby kierujące małymi przedsiębiorstwami oraz brak rozróżnienia w nowelizacjach aktów prawnych i ich interpretacjach.

Z uwagi na trudności ekonomiczne spowodowa-

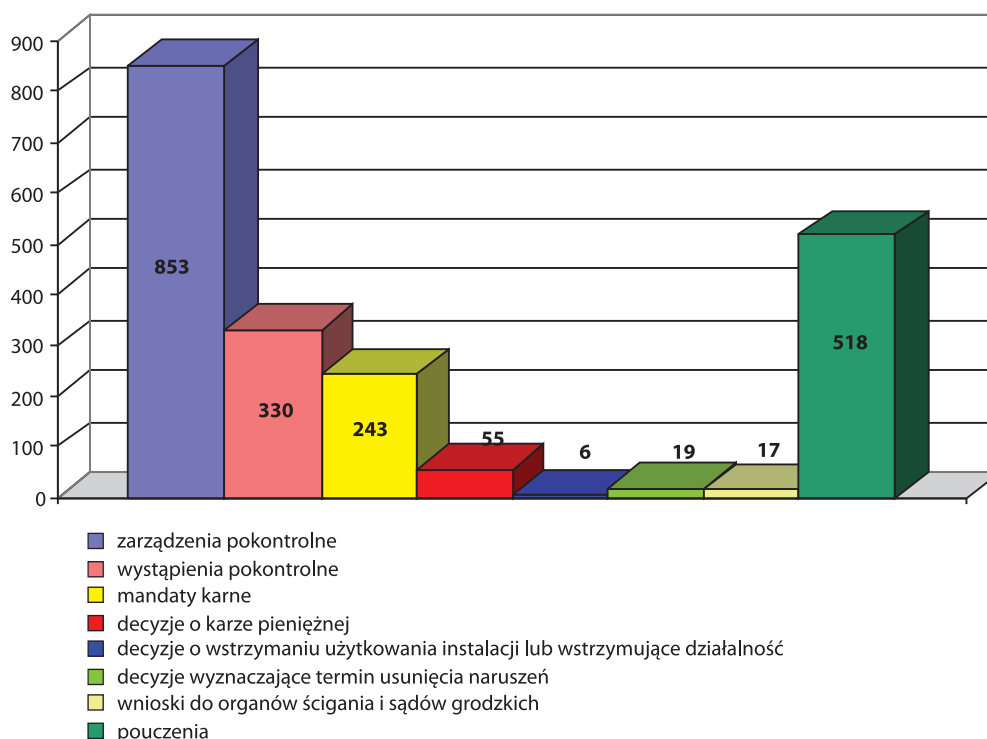
ne sytuacją kryzysową w gospodarce, w roku 2009 przedsiębiorstwa ze względu na dodatkowe koszty częściej niż poprzednio nie realizowały obowiązku wykonania pomiarów środowiskowych przez jednostki akredytowane.

Zła sytuacja finansowa podmiotów była również powodem rezygnacji z wykonania dokumentacji niezbędnej do wydania pozwoleń z zakresu ochrony środowiska, rezygnacji z modernizacji urządzeń i instalacji, inwestycji proekologicznych oraz szkoleń pracowników zajmujących się problematyką ochrony środowiska w przedsiębiorstwach.

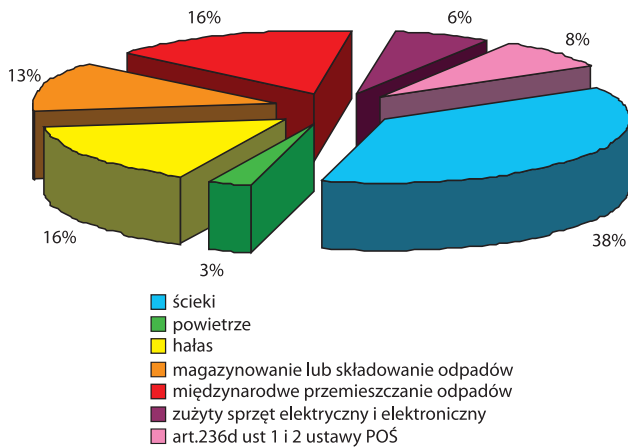
Inną przyczyną naruszeń jest również traktowanie wymagań ochrony środowiska jako przejawu nadmiernej biurokracji, szczególnie w sprawach dotyczących konieczności sporządzania wykazów o zakresie korzystania ze środowiska, prowadzenia ewidencji wytwarzanych odpadów i ich obrotu zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz przedkładania innych sprawozdań związanych z ochroną środowiska.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami, WIOŚ zastosował dostępne prawem środki dyscyplinujące, adekwatne do stwierdzonych naruszeń, w celu przymuszenia podmiotów do spełnienia obowiązków wynikających z przepisów, pozwoleń (decyzji) oraz zezwoleń określających zakres i warunki korzystania ze środowiska (wykres 4).

W 2009 roku WIOŚ w Katowicach wydał 853 zarządzenia pokontrolne, które nie nakładały dodatkowych zobowiązań, a jedynie stanowiły przypomnienie o podstawowych obowiązkach wynikających

Wykres 4. Działania pokontrolne WIOŚ w 2009 roku

Wykres 5. Procentowy podział wysokości kar pieniężnych na poszczególne komponenty środowiska

z przepisów ochrony środowiska.

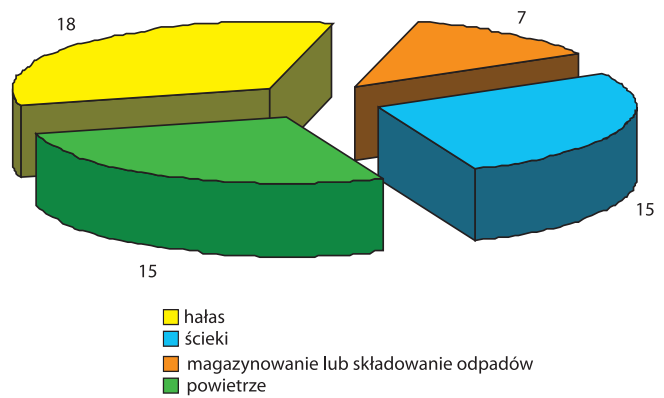
Ponadto w 330 przypadkach stwierdzono potrzebę włączenia innych organów do współdziałania w wyegzekwowaniu usunięcia naruszeń wymagań ochrony środowiska przez kontrolowane podmioty oraz innych przepisów wynikających z mocy prawa.

Głównym środkiem restrykcyjnym stosowanym w celu przymuszenia podmiotu do przestrzegania wymagań ochrony środowiska są kary pieniężne (wykres 5). Decyzje o charakterze pieniężnym wydawane są w przypadkach stwierdzenia przekroczeń określonych: w pozwoleniach zintegrowanych, na wprowadzanie gazów lub pyłów do powietrza, na wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi, decyzjach o dopuszczalnych poziomach hałasu, obowiązujących wartościach progowych dla uwolnień zanieczyszczeń oraz za niezgodne z decyzjami magazynowanie i składowanie odpadów, za nielegalne lub niezgodne z warunkami międzynarodowe przemieszczanie odpadów, naruszenia określone w ustawie o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym lub ustawie o bateriach i akumulatorach (wykres 6).

Wysokość kary w przypadku naruszeń warunków emisji substancji lub energii do środowiska oraz za magazynowanie i składowanie odpadów ustala się na podstawie wcześniej wydanych decyzji określających wymiar kary biegnącej.

W roku 2009 wydano 55 decyzji o karze biegnącej i taką samą liczbę decyzji o karze pieniężnej w łącznym wymiarze 1139445,85 zł., w tym:

- za wprowadzanie do wód lub do ziemi ścieków nieodpowiadających warunkom w wysokości 428720,64 zł (12 decyzji),
- za przekroczenie dopuszczalnej ilości wprowadzanych do powietrza gazów lub pyłów – 34214,33 zł (5 decyzji),
- za przekroczenie dopuszczalnego poziomu hałasu – 178957,28 zł (15 decyzji),

Wykres 6. Decyzje nakładające administracyjne kary biegnące wydane w 2009 roku

- za magazynowanie lub składowanie odpadów – 149553,60 zł (4 decyzje),
- wydanych w oparciu o art. 236d ust 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska – 90000,00 zł (9 decyzji),
- za nielegalne lub niezgodne z warunkami międzynarodowe przemieszczanie odpadów – 188000,00 zł (5 decyzji),
- na podstawie art. 79a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym – 70000,00 zł (5 decyzji).

W związku z podjęciem działań związanych z usunięciem przyczyn naruszeń wymagań ochrony środowiska 17 podmiotów wystąpiło z wnioskiem o odroczenie terminu płatności kary pieniężnej w trybie art. 316-318 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska. Łączna kwota kar, których termin płatności został odroczone wyniosła 1004317,14 zł.

Dwanaście przedsiębiorstw zakończyło inwestycję proekologiczną i skorzystało z możliwości zmniejszenia wymierzonej kary o sumę środków własnych wydatkowanych na realizację przedsięwzięcia proekologicznego w wysokości 1421911,52 zł.

Inspektorzy WIOŚ posiadają również uprawnienia do nakładania mandatów karnych za stwierdzone naruszenia wymagań ochrony środowiska, określone w §2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 września 2002 r. w sprawie nadania inspektorom Inspekcji Ochrony Środowiska uprawnień do nakładania grzywnien w drodze mandatu karnego.

Najczęstszym powodem do nałożenia grzywny było:

- niewypełnianie obowiązków określonych art. 287 ust. 1 Prawa ochrony środowiska tj. nieprowadzenie wymaganych ewidencji,
- wytwarzanie odpadów bez wymaganej decyzji zatwierdzającej program gospodarki odpadami niebezpiecznymi lub z naruszeniem jej warun-

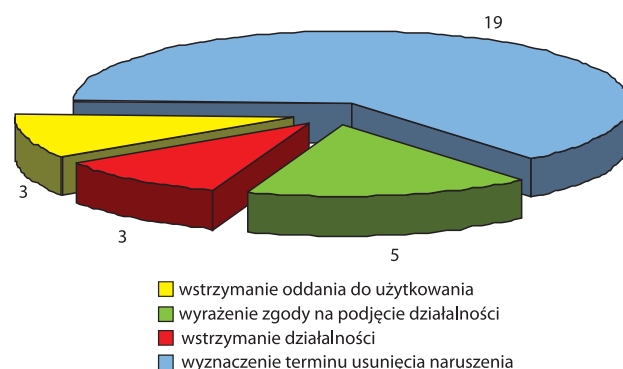
ków,

- wytwarzanie odpadów bez wymaganego złożenia informacji o wytworzonych odpadach oraz sposobach gospodarowania wytworzonymi odpadami lub prowadzenie gospodarki odpadami niezgodnie ze złożoną informacją,
- nieprowadzenie ewidencji odpadów lub nieprzekazywanie wymaganych informacji lub zbiorczego zestawienia danych,
- niezłożenie informacji o wykonaniu zarządzenia pokontrolnego.

W roku 2009 nałożono na prowadzących działalność gospodarczą 243 grzywny na kwotę 87800,00 zł.

WIOŚ podejmując działania dyscyplinujące podmioty do przestrzegania wymagań ochrony środowiska, nakłada również sankcje o charakterze niepieniężnym.

Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w oparciu o art. 365 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska wstrzymuje lub w try-

Wykres 7. Decyzje o charakterze niepieniężnym

bie art. 367 ust 1 ww. ustawy może wstrzymać użytkowanie instalacji jeżeli eksploatowana jest ona bez wymaganych prawem pozwoleń / decyzji lub z naruszeniem ich warunków.

Na wykresie 7 przedstawiono ilościowy podział wydanych decyzji o charakterze niepieniężnym.

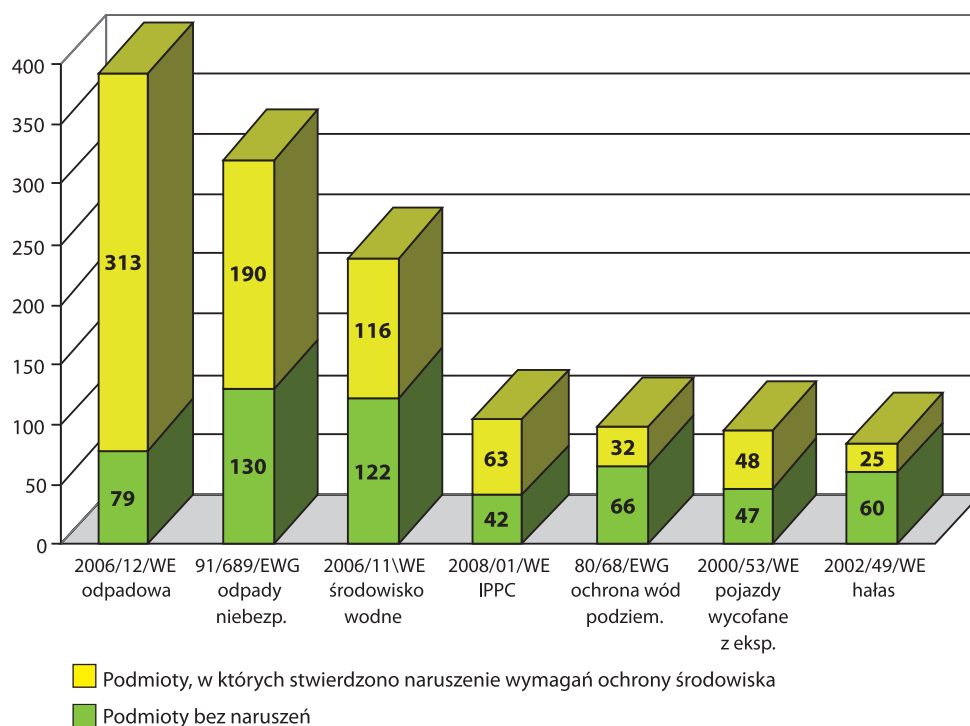
Inspektorzy WIOŚ w ramach kontroli przeprowa-

Tabela 2. Wykaz kontrolowanych przepisów UE oraz wyniki kontroli poszczególnych dyrektyw

Lp.	Dyrektywa/ Rozporządzenie UE	Opis	Liczba podmiotów w ewidencji WIOŚ	Liczba podmiotów skontrolowanych	Liczba kontroli, w których stwierdzono naruszenia
1.	2008/1/WE	W sprawie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli	340	105	63
2.	2004/101/WE	Zmieniająca dyrektywę 2003/87/WE ustanawiającą system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie, z uwzględnieniem mechanizmów projektowych Protokołu z Kioto	156	0	0
3.	99/32/WE	W sprawie redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach płynnych	19	15	4
4.	94/63/WE	W sprawie kontrolowania emisji lotnych związków organicznych powstałych wskutek magazynowania paliw i ich dystrybucji z terminali do stacji obsługi (LZO)	2	0	0
5.	2001/80/WE	W sprawie ograniczenia emisji niektórych zanieczyszczeń do powietrza z dużych źródeł spalania paliw	60	16	5
6.	99/13/WE	W sprawie ograniczenia emisji lotnych związków organicznych z zastosowaniem rozpuszczalników organicznych w pewnych zakładach i instalacjach (LZO)	147	23	14
7.	2000/76/WE	W sprawie spalania odpadów	10	4	3
8.	94/62/WE	W sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych	810	34	23
9.	99/31/WE	W sprawie składowania odpadów	64	23	12
10.	91/689/EWG	W sprawie odpadów niebezpiecznych (znowelizowana przez Dyrektywę Rady 94/31/WE)	4280	320	190
11.	2006/12/WE	Ramowa dyrektywa w sprawie odpadów	4727	392	313
12.	Rozporządzenie nr 1013/2006 PEIR	W sprawie przemieszczania odpadów	66	28	11
13.	2002/96/WE	W sprawie zużytego sprzętu elektrotechnicznego i elektronicznego	64	64	45

Tabela 2. cd.

Lp.	Dyrektywa/ Rozporządzenie UE	Opis	Liczba podmiotów w ewidencji WIOŚ	Liczba podmiotów skontrolowanych	Liczba kontroli, w których stwierdzono naruszenia
14.	2000/53/WE	W sprawie pojazdów wycofanych z eksploatacji	95	95	48
15.	86/278/EWG	W sprawie ochrony środowiska, a szczególnie gleb, przy stosowaniu osadów ściekowych w rolnictwie	271	10	9
16.	2006/11/WE	W sprawie zanieczyszczenia spowodowanego niektórymi substancjami niebezpiecznymi odprowadzanymi do środowiska wodnego	238	238	116
17.	80/68/EWG	W sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem przez niektóre substancje niebezpieczne	98	98	32
18.	91/271/EWG	Dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych	232	58	45
19.	2000/14/WE (zmieniona dyrektywą 2005/88/WE)	W sprawie zbliżenia ustawodawstw Państw Członkowskich odnoszących się do emisji hałasu do środowiska przez urządzenia używane na zewnątrz pomieszczeń (zmieniona dyrektywą 2005/88/WE)	25	25	19
20.	2002/49/WE	Odnosząca się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku	198	85	25
21.	87/217/EWG	W sprawie ograniczania zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu	12	0	0
22.	2006/66/WE	W sprawie baterii i akumulatorów oraz zużytych baterii i akumulatorów	3000	0	0
23.	75/439/EWG	W sprawie usuwania olejów odpadowych	3000	39	5
24.	96/59/WE	W sprawie usuwania polichlorowanych bifenyli i polichlorowanych trifenyli (PCB)	70	0	0
25.	Rozporządzenie 2037/2000/WE	W sprawie substancji zubożających warstwę ozonową	124	56	11
26.	Rozporządzenie 842/2006 PEiR	W sprawie niektórych fluorowanych gazów cieplarnianych	112	33	10
27.	96/82/WE	W sprawie kontroli niebezpieczeństwa poważnych awarii związanych z substancjami niebezpiecznymi (zmieniona dyrektywą 2003/105/WE - SEVESO II)	49	44	19
28.	Rozporządzenie nr 1907/2006 PEiR	W sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH), utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów	98	48	11
29.	90/219/EWG i 98/81/WE	W sprawie ograniczonego stosowania mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie (zmieniona przez dyrektywę 98/81/WE - w sprawie zamkniętego użycia mikroorganizmów zmodyfikowanych genetycznie)	3	1	0
30.	2001/18 EC	W sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie	0	0	0
31.	166/2006/WE	W sprawie ustanowienia Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń	350	16	0
32.	2004/35/WE	W sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu	0	0	0

Wykres 8. Ilość podmiotów, w których przeprowadzono kontrole w zakresie spełniania wymagań ochrony środowiska określonych w Dyrektywach UE

dzanych w podmiotach gospodarczych, sprawdzają w jakim zakresie przestrzegane są wymagania ochrony środowiska zawarte w Dyrektywach Unii Europejskiej i niektórych rozporządzeniach Wspól-

noty Europejskiej.

Wykaz kontrolowanych przepisów oraz wyniki kontroli poszczególnych dyrektyw przedstawiono w tabeli nr 2 oraz na wykresie nr 8.

